

PŘÍPRAVA STUDENTA DO ODBORNÉHO ŽIVOTA

D. Brožková

katedra informatiky, PEF, Vysoká škola zemědělská

165 21 Praha 6 - Suchbát

Anotace:

Vliv testů na samostatnou tvůrčí činnost studentů. Požadavky na písemné zpracování odborného tématu.

Summary:

Influence of the tests for the independent creative activity our students. Demands for the writing execution of the special subject.

Klíčová slova:

Hodnocení studenta, písemné testy, odborná praxe studentů, bibliografické záznamy a citace.

Key Words:

Testing the student, the writing tests, special practicum of the students, bibliographic records and citation.

Motto:

"Kdo ví, kde se poučit, je již poučen".

Vzpomínám si na svá studentská léta a připomínám onu zásadu, kterou nám přednášející často opakovali. Kdo si umí vytvořit dobrý systém záznamů, které budou představovat jeho papírovou paměť, kdo zná co, kde a jak hledat, jak číst a jak zaznamenávat přečtené, má základní předpoklad k tomu stát se dobrým odborníkem nebo vědeckým pracovníkem a pod.

Student po příchodu na vysokou školu je doslova bombardován obrovským množstvím nových informací, termínů, pouček apod. Na naší fakultě se učí účtovat, programovat, pracovat s PC, řídit podnik, ale přesto neumí dost dobře pracovat s českou ani cizojazyčnou literaturou, dokonce se většinou nedovede slovně ani písemně správně vyjadřovat. Dnešní moderní doba počítačů ukazuje všem velmi snadné možnosti tzv. "umění programovat", operovat s počítačem. A tak se často stává, že student - vytrvalec u PC - vytvoří sice vynikající program, jehož funkcím se obdivuje i učitel, ale nedokáže jednoduchým, srozumitelným způsobem popsat veškerá řešení tohoto programu pro případného uživatele. Student je však obdivován a věc je stavěna do pozice něčeho zvláštního, abnormálně nadprůměrného, místo toho, abychom výsledek studentovy činnosti považovali za jeho normální přípravu. Bude však z tohoto studenta dobrý odborník v praxi? Bude si umět ve všem tak dobře poradit jako s klávesnicí a obrazovkou PC?

Učitelé, aby dosáhli účelu svého vyučování, vymýšlejí různé druhy testů, které mají zjistit, co se student naučil nebo čemu nerozuměl, a potom následuje patřičné ohodnocení. Nejsem proti tomu, abychom využívali testy ve výuce.

Ale !!! Pokud má student odpovídat na test odpovědí typu ANO-NE nebo přiřazovat správně dvojice různých přeházených termínů apod., pak tento typ testu může být vhodný pouze pro průběžnou kontrolu přípravy studenta (škola hrou), nikoliv však pro závěrečné hodnocení a známkování. Sama jsem v životě absolvovala několik podobných testů. "Dodavatelem" různých testů před 20 - 25 lety byla u nás např. firma IBM, která dávala testy uchazečům přihlášeným na konkurs do zaměstnání v podniku. Obvykle testy typu ANO - NE, Eysencovy testy IQ, výběr z několika možností, vedou zadavatele především ke statistickému zhodnocení zadaného testu, nikoliv ke komplexnímu hodnocení zkoušeného. V některých případech (řidič. průkaz) jsou podobné testy doplňovány praktickým předvedením dovedností uchazeče.

Přemíra podobných testů vede totiž k tomu, že si student nemůže vytvářet a prohlubovat svůj vlastní projev vyjadřování. Přikláním se proto stále více k názoru, že pro hodnocení studenta je správnější klasifikovat jeho vlastní tvůrčí zpracování konkrétního odborného tématu. Student se přitom naučí pracovat s literaturou, vytvářet si vlastní bibliografické záznamy, citovat literaturu.¹

Dále se učí správnému vyjadřování, eventuálně si stále připomíná gramatiku českého jazyka, aby se pak u SZZ nemusel stydět za to, že napsal špatně Y nebo I v diplomové práci apod. Po odborné stránce má pak zpracování konkrétního tématu význam v tom, že student musí systematicky pracovat, zadaný problém vyřešit komplexně.

V literatuře, která k nám dnes přichází ze Západu, se objevují nejrůznější druhy testů a řada pedagogů se je snaží kopírovat a přenášet do vlastní výuky. Zapomíná se přitom na skutečnost, že například americký středoškolák, vychovaný podobnými testy, nezná ani geografii Evropy, zatím co náš žák po absolvování základní školy dovede vyjmenovat nejen státy Ameriky, ale má i dobré znalosti o zemích, přírodě a geografii Afriky apod. Nechci jednostranně odsuzovat testování. Chci však vyjádřit svoje přesvědčení o tom, že Evropa má svou tisíciletou bohatou kulturu i vzdělanost, přičemž české školství, věda i kultura nejsou na tak nízké úrovni, aby se nenašel solidní odborník, který by na základě svých zkušeností a odborných znalostí dovedl posoudit, zhodnotit a vybrat ze všech nabízených možností tu správnou, vhodnou pro české prostředí.

Domnívám se, že my jako národ J.A.Komenského nemusíme kopírovat absolutně všechno, co nám kdy předloží nějaký "velikán", ať je to Rus nebo Američan.

Do studijního plánu PEF VŠZ v Praze je účelně zařazena výrobní a odborná praxe studentů. Studenti po absolvování praxe získávají zápočet, a to na základě písemně zpracované zprávy. Je to jedna z možností, jak uvedené zásady uplatnit v praktické přípravě studenta. Zkušenosti z minulého roku však ukazují na to, že studenti se doslova brání jakékoliv písemné práci; pokud vytvoří nějakou "písemnost", pak to je obvykle nepodařená kompilace literatury. V rámci obranného protiútoky si studenti stěžují, že vypracování je pouze formální záležitost, tzv. "práce do šuplíku" apod.,

¹V současné době stále ještě platí ČSN 01 197 Bibliografické citace, event. mezinárodní norma ISO 690: 1987.

nedovedou pochopit vlastní účel a cíl této praktické přípravy.

Je zřejmé, že zkoušky, které již absolvovali (např. odpověďmi testu) nebyly tak obtížné jako sepsání 5 stránek vlastního textu.

Dovolím si na tomto místě studentům připomenout, že dostávají zadání, co mají na praxi dělat, čeho si mají všimnout, co sledovat. Podle typu studijního oboru to je oblast funkcí a struktury informačního systému nebo ekonomika, organizace, řízení a management. Praktické zkušenosti získané v konkrétním podniku pak mohou sloužit k prohloubení vědomostí doposud získaných studiem na vysoké škole nebo pro pochopení přednášek, které budou následovat. Tím, že student má popsat vlastní pozorování konkrétní oblasti v podniku a zaujmout určité stanovisko, musí být pozorný, pečlivý, přemýšlivý, obratný, musí využít všechny svoje schopnosti a vědomosti. Zpracování závěrečné zprávy z praxe může sloužit především pro jeho další samostatné studium, a také pro vědeckou - výzkumnou činnost pedagogů vysoké školy.

Na závěr bych chtěla připomenout, že budoucí inženýr by měl umět:

- správně se česky vyjadřovat, slovně i písemně, - vést si svůj osobní informační systém,
- solidně jednat s lidmi,
- pracovat s počítačem,
- vše, co předpokládá specializace jeho studijního oboru

tak, aby zvládl na výbornou dnešní složitou situaci

(pro nás) v prostředí konkurence rozvíjejícího se tržního hospodářství.